

Przegląd ważniejszych wydarzeń (15 stycznia 2009–15 lutego 2010)

19.01. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska, główny geolog kraju Henryk Jacek Jezierski, uczestniczył w posiedzeniu Sejmowej Komisji Gospodarki, Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej oraz podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy *Prawo geologiczne i górnicze*.

20.01. W Kancelarii Prezesa Rady Ministrów odbyła się doroczna uroczystość wręczania nagród za wybitne osiągnięcia naukowe. Nagrody premiera zostały ustanowione z inicjatywy Polskiej Akademii Nauk w 1994 r.

Dyplomy nagród z rąk Donalda Tuska odebrało 44 naukowców i 5 zespołów naukowych. Specjalne wyróżnienie otrzymali Grzegorz Niedźwiedzki z Uniwersytetu Warszawskiego i Piotr Szrek z Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego, którzy w Górach Świętokrzyskich odkryli odciski stóp najstarszych czworonożnych zwierząt lądowych.

21.01. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, jako pierwsza instytucja naukowa w Polsce, udostępniła swoje zasoby edukacyjne w internecie. Materiały mogą być

wykorzystywane przez wszystkich pod warunkiem zachowania praw autorskich i używania ich w celach niekomercyjnych. Projekt AGH wzorowany jest na pierwszym i jednym z najlepszych tego typu rozwiązań na świecie, uruchomionym przez Massachusetts Institute of Technology (MIT) w Stanach Zjednoczonych w 2002 r. Na stronie internetowej: <http://open.agh.edu.pl> zainteresowani znajdują 69 kursów obejmujących wszystkie kierunki i specjalności, w których kształci krakowska uczelnia. Zdaniem jej przedstawicieli, przerobienie tych materiałów zajęłoby 1–1,5 tys. Godzin.

22.01. Na terenie Kopalni Węgla Brunatnego *Bełchatów*, w eksploatowanym od kilku lat polu *Szczerców*, w rejonie uskoku brzeźnego rowu Kleszczowa, o godzinie 5:05 nad ranem nastąpił wstrząs o energii 1,61 x 10¹⁰ J, czyli o sile 4,42 w skali Richtera i trwał kilka sekund. Epicentrum wstrząsu znajdowało się głęboko pod powierzchnią ziemi. Zagrożenie sejsmiczne w tym rejonie wynika z trzech powodów: specyficznej budowy geologicznej tamtejszego złoża, systematycznego odwadniania górotworu oraz zwałowania dużych mas skalnych. W latach 1990–2008 zarejestrowano tam ogółem 692 wstrząsy o energii 1,1 x 10⁸ J i większej. Nie spowodowały one żadnych zagrożeń dla ludzi i kopalni. Dzięki profilaktyce prowadzonej w kopalni nie doszło do uszkodzeń budynków, maszyn i urządzeń. Najsilniejszy wstrząs w okolicach Bełchatowa odnotowano w 1980 r. Jego energię określono na 4,5 x 10¹⁰ J.

22–23.01. Na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się konferencja *Wokół ewolucji i ewolucjonizmu*, zorganizowana przez Wydział Fizyki i Instytut Filozofii UAM. Wśród poruszanych podczas spotkania zagadnień znalazły się m.in.: horyzonty ewolucji biologicznej, geologiczne i gnostyczne spojrzenie na ewolucję, ontologiczne zaplecze ewolucji, ewolucja Wszechświata a powstanie życia na Ziemi, sfery sporów światopoglądowych wokół ewolucji i iluzje poznawcze z punktu widzenia ewolucji umysłu.

26.01. O założeniach do ustawy o geologicznym składowaniu CO₂, a także o tym, kto ma prowadzić składowiska tego gazu, gdzie mogą one powstać, kto ma je nadzorować i monitorować — mówił podczas konferencji, poświęconej emisjom CO₂, główny geolog kraju Henryk Jacek Jezierski. Spotkanie zorganizowane było przez dziennik *Gazetę Prawną*. Henryk Jacek Jezierski podkreślił w swoim wystąpieniu istotną rolę Ministerstwa Środowiska w zakresie wprowadzania tej nowoczesnej technologii, m.in. poprzez wsparcie realizacji projektów demonstracyjnych — wykonanie otworu pilotowego w celu próbnego zatłaczania CO₂ do głębokich solankowych poziomów wodonośnych. Pozwoli to na uzyskanie szczegółowych wyników ze stosowania technologii CCS w określonych warunkach geologicznych oraz na podjęcie decyzji o skali jej stosowania w Polsce.

27.01. W Państwowym Instytucie Geologicznym — Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie odbyła się konferencja *Niekonwencjonalne złoża gazu ziemnego w Polsce*, zorganizowana pod patronatem głównego geologa kraju, podsekretarza stanu w Ministerstwie Środowiska Henryka Jacka Jezierskiego przez PIG-PIB oraz Departament Geologii i Koncesji Geologicznych w MŚ. W konferencji naukowej uczestniczyło około 250 osób, w tym

przedstawiciele wszystkich sektorów nauki i gospodarki, zainteresowani niekonwencjonalnymi złożami. Obecni byli naukowcy, pracownicy krajowych i zagranicznych firm naftowych, wiertniczych i geofizycznych oraz przedstawiciele administracji państwowej szczebla ministerialnego.

27.01. W Warszawie w siedzibie Państwowego Instytutu Geologicznego — Państwowego Instytutu Badawczego odbyła się konferencja prasowa głównego geologa kraju Henryka Jacka Jezierskiego, zorganizowana przez Biuro Prasowe Ministerstwa Środowiska oraz PIG-PIB w przerwie trwającej tego dnia konferencji naukowej *Niekonwencjonalne złoża gazu ziemnego w Polsce*. Konferencja prasowa ministra Jezierskiego nosiła tytuł *Polska jak Teksas?* i dotyczyła perspektyw poszukiwań niekonwencjonalnych złóż gazu ziemnego w naszym kraju: gazu w łupkach (*shale gas*) i gazu zamkniętego (*tight gas*). Henryk Jezierski poinformował przedstawicieli mediów o perspektywach zwiększenia zasobów, ilości udzielonych koncesji i harmonogramie prac badawczych. Nie ukrywał, że dane są jeszcze wysoce niepewne. Namawiał jednak do optymistycznego spojrzenia na nowe możliwości. Gaz łupkowy już doprowadził do rewitalizacji amerykańskiego rynku gazu ziemnego. W ciągu kilku ostatnich lat kraj ten, o prawie wyeksploatowanych klasycznych złożach gazu, zyskał niezależność od importu, zrezygnował ze sprowadzania kosztownego LNG (Skroplony Gaz Ziemny — *Liquefied Natural Gas*) i wyszedł na prowadzenie wśród producentów gazu ziemnego. Wszystko dzięki niekonwencjonalnym złożom podobnym do polskich i fantastycznemu opanowaniu technologii wydobywania przez małe, wyspecjalizowane firmy, do których dopiero teraz dołączają giganci naftowego rynku.

29.01. Jacek Bielawa otrzymał z rąk Szefa Służby Cywilnej, Sławomira Brodzińskiego, akt przeniesienia na stanowisko dyrektora generalnego Wyższego Urzędu Górniczego. Nowy dyrektor generalny został wyłoniony w wyniku naboru przeprowadzonego w formie konkursu i objął stanowisko z dniem 1 lutego 2010 r. Jacek Bielawa pełnił dotychczas funkcję dyrektora Biura Organizacyjnego WUG. Ma on 35 lat. Jest absolwentem Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego (1998) oraz Krajowej Szkoły Administracji Publicznej (2002). W latach 1999–2000 pracował w redakcji Wydawnictwa Literackiego w Krakowie. W toku kształcenia w KSAP odbył staże w Ministerstwie Środowiska oraz w szwedzkiej administracji rządowej (Länsstyrelsen Blekinge län w Karlskronie). W WUG jest zatrudniony od maja 2002 r., początkowo na stanowisku specjalisty w Biurze Organizacyjnym, a od 2003 r. — dyrektora tego biura. W 2005 r. objął funkcję redaktora działowego miesięcznika WUG *Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie*. Dwa lata później powierzono mu obowiązki sekretarza redakcji tego pisma.

1.02. W siedzibie Ministerstwa Środowiska odbyło się pożegnanie Macieja Nowickiego, który w grudniu 2009 r. złożył rezygnację z urzędu ministra środowiska. Profesor Nowicki dwukrotnie sprawował funkcję ministra środowiska: w rządzie Jana Krzysztofa Bieleckiego (1991) i Donalda Tuska (2007). Był długoletnim pracownikiem naukowym, specjalistą w dziedzinie ochrony atmosfery. W trakcie kariery zawodowej był m.in. pracownikiem ONZ, doradcą sekretarza generalnego OECD w Paryżu. W 1992 r. założył fundację EkoFundusz i był jej prezesem do października

2007 r. W 1996 r. został laureatem największej w Europie nagrody w ochronie środowiska za całokształt dokonań jako naukowiec, polityk i działacz ekologiczny — *Der Deutsche Umweltpreis*. Pieniądze z niej przeznaczył na założenie fundacji, mającej na celu wspieranie rozwoju najlepszych absolwentów polskich uczelni w ochronie środowiska.

1.02. Andrzej Kraszewski odebrał z rąk Prezydenta RP nominację na stanowisko ministra środowiska. Doktor hab. inż. Andrzej Kraszewski jest profesorem Politechniki Warszawskiej na Wydziale Inżynierii Środowiska, specjalistą w zakresie oddziaływania przedsięwzięć infrastrukturalnych na środowisko. Prowadził badania w zakresie metodologii ocen oddziaływania na środowisko, oddziaływania transportu na środowisko i roli konfliktu w podejmowaniu decyzji. Zajmował się również analizą ryzyka, budową modeli prognostycznych, informatyką środowiska i systemami informacji o środowisku. Pełnił m.in. funkcje doradcy ministra środowiska, eksperta Sejmowej Komisji OŚZNiL i wiceprzewodniczącego Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym. Był mediatorem w konfliktach dotyczących składowisk odpadów i lokalizacji obwodnic. Pełnił także funkcję moderatora okrągłego stołu w sprawie obwodnicy Augustowa (Dolina Rospudy) oraz Warszawskiego Okrągłego Stołu Odpadowego. Był dotąd przewodniczącym Krajowej Komisji Ocen Oddziaływania na Środowisko i społecznym doradcą pełnomocnika rządu ds. polskiej energetyki jądrowej.

4.02. W Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk otwarto wystawę fotografii Mirosława Sadeckiego pt. *Kaluże* —

informel transformationen. Fotografowane obiekty są fragmentami lodowych tafli powstałych na powierzchni kałuż. Autor, wniknąwszy obiektywem w ich wewnętrzną strukturę, ukazuje tajemniczy, nierealny, bliski, a zarazem niedostępny świat wnętrza lodowych struktur (Prz. Geol., 58: 108).

3.02. Prezydent RP Lech Kaczyński wręczył akty nominacyjne nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki, którym nadał tytuły profesora na wniosek Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. W dziedzinie Nauk o Ziemi tytuł profesora otrzymali: dr hab. Marek Leszek Degórski — Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, dr hab. Ewa Jadwiga Olempska-Roniewicz — Instytut Paleobiologii PAN w Warszawie oraz dr hab. Joanna Małgorzata Wibig — Uniwersytet Łódzki.

5.02. Wirtualna Biblioteka Nauki, umożliwiającą wszystkim pracownikom nauki, doktorantom i studentom bezpłatny dostęp do najbardziej prestiżowych i wartościowych publikacji naukowych, została uruchomiona przez resort nauki. Z biblioteki potencjalnie może skorzystać ok. tysiąca instytucji naukowych, m.in. instytuty PAN, jednostki badawczo-rozwojowe oraz publiczne i prywatne uczelnie. Udostępnione będą jednostkom naukowym takie bazy danych jak: Web of Science (z archiwizacją), Springer, EBSCO Publishing, Science Direct, Journal Citation Reports i CPCI. Ponadto Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dofinansuje dostęp do: *Nature*, *Math*, *Science*, *Scopus* oraz *Source* OECD. Więcej informacji o nowej inicjatywie ministerstwa na www.wbn.edu.pl.